

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
ОДЕСЬКИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра права та правоохоронної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
Одеського інституту ПрАТ
«ВНЗ «МАУП»

Ольга КУЗНЄЦОВА

СХВАЛЕНО на засідання кафедри
права та правоохоронної діяльності
Протокол № 6 від «29» серпня 2025 р.
Завідувач кафедри

Віктор ПЬОХОВ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО**

спеціальності: **081 Право**
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня **перший (бакалаврський)**
(назва освітнього рівня)

освітньої програми: **«ПРАВО»**
(назва освітньої програми)

Розробник (-и) силябусу навчальної дисципліни:

Капля Олександр Миколайович, доктор юридичних наук, професор кафедри права та правоохоронної діяльності

Викладач:

Капля Олександр Миколайович, доктор юридичних наук, професор кафедри права та правоохоронної діяльності

Силябус розглянуто на засіданні кафедри права та правоохоронної діяльності Одеського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Протокол від «29» серпня 2025 р. № 6

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Цивільне право
Шифр(и) та назва(ви) спеціальності(стей)	<i>081 Право</i>
Рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</i>
Статус дисципліни	<i>обов'язкова</i>
Кількість кредитів і годин	<i>8 кредитів/240 год. Лекції: 62 год. Семінарські/практичні заняття: 62 год. Самостійна робота: 116 год.</i>
Терміни вивчення дисципліни	<i>III, IV семестр</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
Вид підсумкового контролю	<i>Залік, екзамен</i>
Сторінка дисципліни на сайті	https://odessa.maup.com.ua/about-institute/kafedry/kafedra-prava/

П.І.Б. викладача	<i>Капля Олександр Миколайович</i>
Науковий ступінь	доктор юридичних наук
Вчене звання	професор
Дисципліни, які викладає НПП	Цивільне право, Трудове право, Господарське право, Цивільний процес
Напрями наукових досліджень	Адміністративне право і процес, філософія права, міжнародне право, кримінальний процес, правоохоронна діяльність. Тема індивідуального дослідження: «Теоретичні проблеми реалізації засад кримінального процесу».
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	https://scholar.google.com.ua/citations?user=sy2fSMAAAAJ&hl=r
Контактна інформація викладача:	
Е-mail	advokat_kaplya@gmail.com
контактний телефон	067-252-41-41
Портфоліо викладача на сайті Інституту	https://odesa.maup.com.ua/kaplja-oleksandr-mikolajovich/

1. Коротка анотація до дисципліни «Цивільне право»

Цивільне право протягом усього розвитку людства відіграло та буде відігравати надзвичайно важливу роль у захисті інтересів громадян і суспільства. Цивільне право забезпечує регулювання широкого кола суспільних відносин: відносини власності, товарно-грошового обігу, сфери особистого життя громадян, їх творчої та інтелектуальної діяльності. В зв'язку з чим Цивільний кодекс України називають другою конституцією держави.

Цивільне право є однією з найбільших та найскладніших галузей права. Складнощі його вивчення пояснюються великим обсягом навчального матеріалу, складністю теоретичних категорій, мінливістю та суперечливістю законодавчих актів.

Дисципліна «Цивільне право» є однією з фундаментальних навчальних дисциплін, що вивчаються студентами як юридичних так і не юридичних факультетів. Справжня дисципліна передбачає вивчення студентами основ громадянського права, знання яких необхідно при здійсненні практичної діяльності не тільки юристів всіх спеціалізацій і напрямів діяльності але і фахівців інших спеціальностей.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право» є засвоєння здобувачами вищої освіти основних положень цивільного права як галузі права, знання яких необхідні юристу для виконання покладених на нього службових обов'язків, а також вироблення умінь застосовувати в практичній діяльності набуті знання та норми права.

Завдання вивчення дисципліни «Цивільне право»: розкриття змісту понять, категорій та інститутів цивільного права, законодавчих актів, спрямованих на приведення чинного законодавства у відповідність до умов ринкової економіки і правової держави. Вивчення цивільно-правових дисциплін передбачає також вироблення у здобувачів вищої освіти поваги до законів, умінь організовувати їх додержання і виконання в практичній діяльності.

3. Формат курсу - очний (*offline*) та/або дистанційний (*online*)

4. Програмні результати навчання (інтегральна, загальні та спеціальні (фахові) компетентності

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

РН 11. Мати базові навички риторики.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

5. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
навчальна дисципліна «Цивільне право»		
Курс	2	2
Семестр	3-й, 4-й	3-й, 4-й
Обсяг кредитів	8	8
Обсяг годин, в тому числі:	240	240
Аудиторні години:	62 лекційних та 62 семінарських (практичних) годин	24 лекційних та 16 семінарських (практичних) годин
Модульний контроль	2 модульні контрольні роботи (1 модульна контрольна робота в 3-му семестрі, 1 модульна контрольна робота в 4-му семестрі)	-
Самостійна робота Індивідуальне науково-дослідне завдання	116 годин	200 годин
Форма семестрового контролю	Залік (3-й семестр), екзамен (4-й семестр)	Залік (3-й семестр), екзамен (4-й семестр)

6. Статус дисципліни: цикл професійної підготовки, обов'язкова дисципліна

7. Пререквізити (перелік попередньо прослуханих курсів): вивчення курсу «Цивільне право» передбачає наявність знань із базового курсу «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Державне будівництво та місцеве самоврядування», «Судові та правоохоронні органи України», «Юридична деонтологія».

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Програмне забезпечення для доступу до законодавчої бази на сайті: www.rada.gov.ua/laws
2. Програмне забезпечення для доступу на сайт «Судова влада України»: <https://court.gov.ua/>
3. Програмне забезпечення для доступу на сайт с «Єдиним державним реєстром судових рішень»: reyestr.court.gov.ua/
4. Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран

9. Політика курсу

Політика курсу – політика відвідуваності та наявності у студента необхідних нормативно-правових джерел, комунікації з викладачем та користування електронними девайсами, дотримання вимог Етичного кодексу студента та академічної доброчесності. Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення академічної доброчесності: Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб. Надавати для оцінювання лише результати власної роботи, а не плагіат. Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів. У випадку порушень цих вимог – реагування відповідно до Етичного кодексу Інституту. Не вітаються запізнення на пари та пропуски занять. Студент має виконати в кожному модулі самостійну роботу та одну за семестр ІНДЗ (реферат, доповідь, презентація, есе, проєкт), за ІНДЗ зараховується активна студентська наукова робота в межах студентських Клубів. Оформлення рефератів, есе, доповідей, контрольних робіт має здійснюватися за зразком на сайті Інституту, вкладка «Студенту – Зразки. Метод. рекомендації – Метод. рекомендації до курсових та інших письмових робіт», наприкінці рекомендацій див. вимоги до оформлення джерел за ДСТУ-2015. Порушення вимог оформлення тексту та джерел дасть підставу вважати в роботі наявність плагіату, і роботу не буде зараховано.

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки)на консультаціях;
- здійснення підготовки тез доповідей та участь у конференціях, конкурсах науковихробот та ін.
- опрацювання теоретичного матеріалу та практичних завдань, які надані в курсі «Цивільне право» на платформі Google Classroom (код класу надається викладачем напершому занятті).

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно- правових актів, а також при необхідності виконання певних завдань, передбаченихнавчальною дисципліною);
- списування та плагіат.

Реферативні роботи студент виконує самостійно, з обов'язковим посилення на джерела інформації та самостійно перевіряє їх онлайн на безкоштовних сервісах на наявність плагіату.

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Цивільне право», є сумою балів за виконання семінарських (практичних) завдань, самостійну роботу, індивідуально-дослідні завдання з врахуванням балів, отриманих під час екзамену.

Студент, який не з'являвся на заняття (незалежно від причин) повинен відпрацювати пропущені заняття (незалежно від причини пропуску) та відпрацювати незадовільні оцінки під час консультацій.

**10.Схема курсу
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

НАЗВА ЗМІСТОВНИХ МОДУЛІВ І ТЕМ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН							
	Денна ф/н				Заочна ф/н			
	Усього	в тому числі			Усього	в тому числі		
		Л	Пр	С.р.		Л	Пр.	С.Р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
Модуль 1.								
Змістовний модуль 1. Загальні положення цивільного права.								
Тема 1. Цивільне право як галузь права	11	4	2	5	9	1	-	8
Тема 2. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	11	4	2	5	9	1	-	8
Тема 3. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	11	4	2	5	10	1	1	8
Тема 4. Об'єкти цивільних прав.	11	4	2	5	10	1	1	8
Тема 5. Правочини.	11	4	2	5	9	1	-	8
Тема 6. Представництво в цивільному праві. Позовна давність.	8	2	1	5	10	1	1	8
Тема 7. Особисті немайнові права фізичної особи.	7	2	1	4	9	-	1	8
Разом по змістовному модулю 1	70	24	12	34	66	6	4	56
Змістовний модуль 2. Право власності та інші речові права. Право інтелектуальної власності.								
Тема 8. Загальні положення про право власності.	10	2	2	6	11	1	1	9
Тема 9. Форми права власності.	10	2	2	6	11	1	1	9
Тема 10. Захист права власності.	10	2	2	6	10	1	-	9
Тема 11. Речові права на чуже майно.	9	2	2	5	11	1	1	9
Тема 12. Право інтелектуальної власності.	9	2	2	5	11	2	1	8
МКР №1 (для денної форми навчання)	2	-	2	-	-	-	-	
Разом по змістовному модулю	50	10	12	28	54	6	4	44
Разом по модулю:	120	34	24	62	120	12	8	100
Форма контролю: екзамен								
Модуль 2								
Змістовний модуль 3. Зобов'язальне право.								

Тема 13. Загальні положення про зобов'язання. Договір.	12	4	2	6	11	1	1	9
Тема 14. Загальна характеристика договорів з передання майна у власність.	12	4	2	6	11	1	1	9
Тема 15. Загальна характеристика договорів з передання майна у тимчасове користування.	10	2	2	6	11	1	1	9
Тема 16. Загальна характеристика договорів щодо виконання робіт.	12	4	2	6	11	1	1	9
Тема 17. Загальна характеристика договорів про надання послуг.	12	4	2	6	10	1	-	9
Тема 18. Зобов'язання з надання фінансових послуг.	10	2	2	6	10	1	-	9
Тема 19. Недоговірні зобов'язання.	10	2	2	6	10	1	1	8
Тема 20. Відшкодування шкоди.	12	4	2	6	10	1	1	8
Разом по змістовному модулю	90	26	16	48	84	8	6	70
<i>Змістовний модуль 4. Спадкове право.</i>								
Тема 21. Загальні положення про спадкування.	11	4	2	5	12	1	1	10
Тема 22. Спадкування за заповітом і за законом.	9	2	2	5	12	1	1	10
Тема 23. Здійснення права на спадкування. Оформлення права на спадщину.	8	2	2	4	12	2	-	10
МКР №3 (для денної форми навчання)	2	-	2	-	-	-	-	-
Разом по змістовному модулю	30	8	8	14	36	4	2	30
Разом по модулю:	120	34	24	62	120	12	8	100
Разом по дисципліні:	240	62	62	116	240	24	16	200
Форма контролю: екзамен								

11.Форми і методи навчання

Основними видами навчальних аудиторних занять є *лекції, семінарські заняття, консультації*.

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації, лекція-консультація.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу студентів до найбільш важливих проблематичних питань з відповідної теми, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Ви маєте можливість обміркувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчитися самостійно формувати та обґрунтовувати власну позицію, висновки і узагальнення.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу за допомогою технічних засобів навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

Лекція-консультація є поєднанням викладу нової навчальної інформації лектором з постановкою запитань. Лектор консультує студентів у ході лекційного викладу, що сприяє кращому засвоєнню ними навчального матеріалу. Вона може проводитись за різними сценаріями: запитання – відповіді; запитання – відповіді – дискусії.

При проведенні *семінарських занять* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, виступи з опонуванням, групові проєкти та кейс-завдання.

Студенти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально, моделюють поведінку у конкретних ситуаціях.

Програмою курсу також передбачено - виступ за темою **індивідуального заняття**

12.Система оцінювання навчальних досягнень

Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПрАТ «ВНЗ «МАУП»» (<https://surl.lt/dznawo>)

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	3-й семестр		4-й семестр	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	17	17	17	17
Відвідування практичних та семінарських занять	1	12	12	12	12
Робота на практичному та семінарському заняттях	10	11	110	11	110
Виконання завдань для самостійної роботи	5	10	50	10	50

Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ (науковий реферат, презентація, доповідь на конференції)	30	1	30	1	30
Разом	-		244	-	244
Максимальна кількість балів – 3-й семестр – 244 балів					
Максимальна кількість балів – 4-й семестр – 244 балів					
Розрахунок: 3-й семестр - $244:100=2,44$. Студент набрав X балів; розрахунок: $X:2,44 =$ загальна кількість балів. 4-й семестр – $244:100 =2,44$ Студент набрав X балів; розрахунок: $X:2,44 =$ загальна кількість балів.					

13.Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота передбачає опрацювання лекційного матеріалу, навчальної літератури, нормативно-правових актів, підготовка до семінарських занять, самостійне розв'язання задач – казусів по темах.

До методів СРС, що сприяють індивідуалізації та інтенсифікації освітнього процесу, відносимо: проблемно-пошукові (опрацювання першоджерел, вивчення нормативно-законодавчої та правової бази, самостійне вирішення практичних завдань); методи проектного навчання (участь у круглих столах); колективної розумової діяльності (групові ситуаційні завдання), застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (унаочнення запропонованого викладачем навчального матеріалу, підвищення мотивації студентів до самостійної роботи за рахунок її наближення до реальних умов майбутньої професійної діяльності).

Критерії оцінювання завдань для самостійної роботи:

- змістовність – 3 бали;
- відповідність діючому законодавству та стилю оформлення – 2 бали;

Максимальна кількість балів за одну тему (одиницю) цієї роботи – 5 балів

Індивідуальні завдання: індивідуальне науково-дослідне завдання (написання рефератів, підготовка презентацій, виступ на конференції з підготовкою те доповідей та презентацій – для студентів денної форми навчання).

Критерії оцінювання ІНДЗ:

- повнота розкриття теми, дотримання діючого законодавства, матеріалів юридичної практики – 10 бали;
- якість інформації – 10 бали;
- самостійність, креативність, для доповідей на конференцію, наукових рефератів та презентацій – 10 бали.

Максимальна кількість балів за один вид індивідуального завдання - 30 балів

14.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання Модульний контроль знань за визначеними темами проводиться письмово у формі відповідей на теоретичні питання або розв'язання практичних завдань, виконання тестів, тощо.

При виконанні модульних завдань оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного модуля.

Критеріями оцінки правильності виконання модульних контрольних завдань є:

№ п/п	Критерії оцінки знань студента виявлених під час проведення модульного контролю	Кількість балів
1.	студент в процесі письмової відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання , виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість	25 балів
2.	студент має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань , тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	15 балів
3	студент має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань, тощо. Або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	10 балів
4.	студент дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання , тощо.	0 балів

15.Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Цивільне право» проводиться у формі **екзамену (3-й семестр)** та **екзамену (4-й семестр)**.

Підсумкова кількість балів за 3-й семестр визначається як сума за результатами поточної роботи студента (форма контролю **залік**).

Форма проведення **екзамену**, зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), вагомість співвідношення видів оцінювання визначаються кафедрою права.

Екзамен оцінюється у 100 балів, на який виноситься весь обсяг навчальної дисципліни та розподіляються між кількістю питань.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА за рік по дисципліні = це середнє арифметичне між результатами поточних досягнень (РПД) за 3-й та 4-й семестр та результатами підсумкового контролю (екзамену) (РПК).

Обраховується по формулі:

$(РПД\ 2\ семестр + РПД\ 3\ семестр + РПК) : 3 =$ загальна оцінка

Наприклад:

–за 3-й семестр студент набрав 190 балів ($190:2,44 = 78$ балів);

–за 4-й семестр студент набрав 200 балів ($200:2,44=82$ бали);

–за відповідь на екзамені студент одержав 85 балів.

Підсумок: $(78+82+85) : 3 = 82$ бали (бал, який проставляється в залікову книжку студента, у перерахунку на традиційну оцінку це добре (В)).

Студент допускається до семестрового контролю, якщо він виконав всі види робіт, які передбачені силабусом та робочою програмою навчальної дисципліни та відвідав всі аудиторні заняття, які передбачені розкладом.

Система ліквідації академічної заборгованостей має такий зміст:

- студент, який набрав за результатами поточного і підсумкового контролю від 35 до 59 балів, після належної підготовки має право повторного складання екзамену (заліку);
- студент, який набрав за результатами поточного і підсумкового контролю від 0 до 34 балів тобто менше 50% кількості балів, достатніх для отримання задовільної оцінки, зобов'язаний пройти повторний курс вивчення дисципліни перед повторним складанням екзамену (заліку).

16.Орієнтовний перелік питань до екзамену по дисципліні «Цивільне право»

1. Предмет і метод цивільного права.
2. Джерела цивільного права. Цивільне законодавство.
3. Поняття та види цивільних правовідносин.
4. Підстави виникнення цивільних правовідносин. Юридичні факти.
5. Цивільні права та межі їх здійснення.
6. Виконання цивільних суб'єктивних обов'язків.
7. Право на захист та види захисту цивільних прав та інтересів.
8. Відшкодування шкоди. Майнова та немайнова (моральна) шкода.
9. Поняття фізичної особи. Місце її проживання.
10. Цивільна правоздатність фізичної особи.
11. Поняття та види цивільної дієздатності фізичної особи.
12. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи та визнання фізичної особи недієздатною.
13. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою та оголошення фізичної особи померлою.
14. Поняття та ознаки юридичної особи.
15. Види юридичних осіб та їх організаційно-правові форми.
16. Підприємницькі товариства та їх види.
17. Порядок створення та державна реєстрація юридичної особи.
18. Припинення діяльності та ліквідація юридичної особи.
19. Поняття та види об'єктів цивільних прав. Речі як об'єкти цивільних прав.
20. Гроші та цінні папери як об'єкти цивільних прав.
21. Поняття, види та форма правочину.
22. Недійсність правочину. Правові наслідки недійсності правочину.
23. Поняття, види та підстави представництва. Довіреність.
24. Поняття та види позовної давності.
25. Поняття, зміст та види особистих немайнових прав.
26. Поняття, зміст та форми права власності.
27. Способи набуття і припинення права власності.
28. Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності.
29. Право власності на житло.
30. Право власності Українського народу, державна та комунальна власність.
31. Право приватної та спільної власності.
32. Захист права власності.
33. Поняття та види речових прав на чуже майно. Емфітевзис та суперфіцій.
34. Поняття, об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
35. Поняття, види зобов'язання та підстави його виникнення.
36. Сторони зобов'язання. Третя особа у зобов'язанні.

37. Загальні умови та порядок виконання зобов'язання. Забезпечення виконання зобов'язання.
38. Підстави та способи припинення зобов'язання.
39. Відповідальність за порушення зобов'язання та її підстави.
40. Відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання. Збитки і неустойка.
41. Поняття та види договору.
42. Зміст і тлумачення договору. Свобода договору.
43. Укладення, зміна і розірвання договору.
44. Поняття, значення та види договору купівлі-продажу.
45. Елементи договору купівлі-продажу.
46. Роздрібна купівля-продаж.
47. Поняття, ознаки та правова природа договору поставки.
48. Зміст і порядок укладення договору поставки.
49. Постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу (договір енергопостачання).
50. Договір дарування. Пожертва.
51. Договір ренти.
52. Договір довічного утримання (догляду).
53. Поняття і предмет, загальна характеристика договору найму.
54. Користування річчю, переданою у найм. Ремонт та поліпшення речі, переданої у найом.
55. Припинення та розірвання договору найму. Переважні права наймача.
56. Прокат.
57. Найом (оренда) земельних ділянок.
58. Найом (оренда) транспортних засобів.
59. Найом житла.
60. Лізинг.
61. Поняття та види договору підряду.
62. Договір побутового підряду.
63. Будівельний підряд.
64. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських і технологічних робіт.
65. Поняття, види та термін договору про надання послуг.
66. Договір перевезення вантажу. Оформлення договору перевезення.
67. Договір перевезення пасажирів та багажу.
68. Договір транспортного експедирування.
69. Поняття та форма договору зберігання. Обов'язок прийняти річ на зберігання.
70. Зберігання на товарному складі. Складські документи.
71. Спеціальні види зберігання.
72. Договір доручення та договір комісії.
73. Поняття, форма та істотні умови договору управління майном.
74. Поняття, предмет, форма та істотні умови договору страхування.
75. Договір позики.
76. Кредитний договір. Комерційний кредит.
77. Договір банківського вкладу, його форма та види.

78. Форми розрахунків. Види безготівкових розрахунків.
79. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності.

Ліцензійний договір.

80. Договір комерційної концесії (франчайзинг і франшиза).
81. Договір про спільну діяльність. Договір простого товариства.
82. Поняття та види недоговірних зобов'язань.
83. Правові засади відшкодування шкоди (деліктні зобов'язання).
84. Поняття, характерні ознаки та види спадкування.
85. Спадщина: поняття та загальна характеристика.
86. Спадкування за заповітом.
87. Заповідальний відказ. Право на обов'язкову частку у спадщині. Заповіт з умовою.
88. Спадкування за законом.
89. Порядок, терміни прийняття спадщини. Наслідки пропусчення терміну для прийняття спадщини.
90. Оформлення спадщини. Спадковий договір.

17. Шкала відповідності оцінок: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела інформації Нормативно-правові акти :

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. 2947-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. №1616-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
6. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. №280/9-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
7. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 № 987-XII.

URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12>

8. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>

9. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 №1576- XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

10. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18.01.2018 №2269-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-19>

11. Про приватизаційні папери: Закон України від 06.03.92 № 2173-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-12>

12. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 №4572-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>

13. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

14. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. №2657-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

15. Про цінні папери та фондовий ринок: від 23.02.2006 р. №3480-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

16. Про затвердження Правил опіки та піклування: Наказ Державного комітету у справах сім'ї та молоді від 26.05.1999 р. №34/166/131/88. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0387-99>

17. Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку: Закон України від 14.05.2015 № 417-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417-19>

18. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. №222-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

19. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 р. №157-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>

Базова:

1. Цивільне право України. 3-тє видання. Посібник / за ред. Матвєєва П.С., 2018 р. 84 с.

2. Цивільне право України. Особлива частина: підручник / за ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнецової, Р.А.Майданчика. 5-те вид., стереотипне. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 1176 с.

3. Цивільне право: підручник: у 2-х т./В.І.Борисова (кер.авт.кол.) Л.М.Баранова, Т.І.Бегова та ін., за ред. В.І.Борисової, І.В.Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. Харків: Право, 2017. 1125 с.

4. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Старцев О.В. Цивільне право України: Підручник. Вид.3. перероб. і доповнене. Київ: Істина, 2016. 808 с.

5. Цивільне право України: навчальний посібник. / за ред. Г.Б. Яновицької, В.О. Кучера. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 468 с.

6. Цивільне право України. Особлива частина: підручник. Мін-во освіти і науки України, Нац. авіаційний ун-т; за заг. ред. д.ю.н., проф. Р.Б. Шишки. Київ: Ліра, 2015. 1024 с.

7. Цивільне право України: Договірні та недоговірні зобов'язання / за заг. ред. С. С. Бичкової. 3-тє вид., змін. та доповн. Київ: Алерта, 2014. 496 с.

8. Цивільне право: підручник: у 2т. / за ред. В.І.Борисової, І.В.Спасибо-Фатєєвої, Л.Яроцького. Харків: Право, 2015. т.1. 656 с.

9. Цивільне право України: Загальна частина: підручник / за ред. В.Г.Фазікоша, С.Б.Булеци. Київ: Знання, 2015. 631 с.

10. Мазур О.С. Цивільне право України: навч. посіб. для дистанційн. навчання. Київ: Ун-т Україна, 2014. 287 с.

11. Силенко Л.М. Цивільне право України: ч.1. навчальний посібник. Київ: Алерта, 2014. 328 с.

12. Харитонов Є.О., Саніахметова Н.О. Цивільне право України. Київ, 2013 р. 398 с.

13. Цивільне право України. Академічний курс: Підруч.: у 2-х томах / За заг. ред. Я.М.Шевченко. Т. 1. Загальна частина. Київ, 2012. 678 с.

Допоміжна:

1. Азімов Ч. Поняття і зміст приватного права. *Вісник Академії правових наук України*. 2016. № 3. С. 50–58.
2. Алієва-Барановська, В. Коротка історія цивільних кодексів України. *Юридична Україна: Щомісячний правовий часопис*. 2015. №3. С. 4–9.
3. Антошкина В. К. Способи тлумачення в цивільному праві та їх роль в правозастосовній практиці. *Часопис Київського університету права: Український науково-теоретичний часопис*. 2015. №3. С. 110–114.
4. Бервено С.М. Проблеми договірного права України.: моногр./за ред. С.М.Бервено. Київ: Юрінком України, 2006. 392 с.
5. Борисова В. Інститут юридичної особи у праві України. *Право України*. 2010.№ 12.С. 19–25.
6. Бірюков І. Межі цивільно-правового регулювання відносин, об'єктом, об'єктом яких є життя, здоров'я і тілесна недоторканість. *Право України*, 2011. № 1. 209с.
7. Бірюков В.І. Відповідальність за шкоду, завдану малолітніми, неповнолітніми та недієздатними особами. *Бюлетень Міністерства юстиції України: Офіційне видання*. 2012. № 12. С.22-26.
8. Блажівська Н. Є. Особливості вчинення окремих видів електронних односторонніх правочинів. *Університетські наукові записки : часопис Хмельницького університету управління та права*. 2015. №2. С. 95–102.
9. Булеца С. Б. Цивільно-правові відносини у галузі медичної діяльності: проблеми теорії та практики: монографія. Ужгород : Ліра, 2015. 600 с.
10. Весна Н. О. Деякі питання визначення поняття цивільно-правового договору. *Університетські наукові записки: часопис Хмельницького університету управління та права*. 2015. №2. С. 103–108.
11. Вербіцька М. Деякі практичні аспекти розгляду судом справ про визнання фізичної особи недієздатною. *Юридичний вісник*. 2015. №1. С. 48–53.
12. Виговський О. Бездокументарні цінні папери в системі об'єктів цивільних прав. *Право України*, 2010, № 12. С. 95–101.
13. Воєводін Б. Етика, естетика реклами й суспільна мораль. *Юридичний вісник*. 2015. №1. С. 96–100.
14. Висновки Верховного Суду України у цивільних справах за II півріччя 2015 р. *Вісник Верховного Суду України : Офіційне науково-практичне видання*. 2016. №5. С.17– 41.
15. Булеца С. Вік при наданні медичної допомоги: цивільно-правовий аналіз. *Право України*. 2011. № 5. 212 с.
16. Глотова О. В. Правове регулювання угод із земельними ділянками в Україні: монографія. Одеса: Фенікс, 2008. 256 с.
17. Гринько С.Д. Шкода і збитки як умови цивільно-правової відповідальності: порівняльно - правовий аналіз. Хмельницький університет управління та права: *Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2012. № 4. С.101-109.
18. Гриценко, Г. Окремі питання виконання солідарних зобов'язань з активною та пасивною множинністю осіб. *Підприємництво, господарство і право: Щомісячний науково-практичний господарсько-правовий журнал*. 2014. №7. С.28-31.
19. Грошева О. Нотаріальна і судова форми захисту суб'єктивних прав. *Право України*. 2006. №1.
20. Дякович М. М. Правочини: практика нотаріального посвідчення. *Довідник нотаріуса: науково-довідкове видання*. 2013. №5-6. С.4-190.
21. Dispute Resolution for the 21st Century / WIPO, Arbitration and Mediation Center. Geneva: WIPO Publication, 2015. No. 779E. URL: <http://www.wipo.int/amc>
22. Гуйван П.Д. Позовна давність: монографія. Харків:Право, 2012. 448 с.

23. Дзера О. Цивільно-правова конфіскація в контексті змін ст.228 ЦК України. *Право України*, 2011. № 5. С.69–75.
24. Довгерт А. Кодифікація цивільного права незалежної України - важливий етап розвитку цивілістичної доктрини. *Право України: Юридичний журнал*. 2014. №6. С. 35– 47.
25. Домашевсько М. Про теоретичні погляди на власність. *Право України*. 2010. № 12. 95 с.
26. Заїка Ю. О. Зобов'язання, які виникають при створенні загрози життю, здоров'ю або майну, в системі недоговірних зобов'язань. *Юридична наука*. 2014. №7.
27. Ейвазова С. Р. Про судову практику вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням позовної давності. *Вісник господарського судочинства: Офіційний друкований орган Вищого Господарського Суду України*. 2012. №1. С.75-79.
28. Єрмоєнко Г. Сутність інтересу у цивільно-правовому контексті. *Публічне право: науково-практичний юридичний журнал*. 2014. №2. С. 234 - 241.
29. Жилінкова І. Комплексні цивільні правовідносини: поняття, структура, ознаки. *Право України*. 2010. № 12. С. 11–18.
30. Зозуляк, О. Теоретико-правові аспекти класифікації непідприємницьких юридичних осіб за порядком створення. *Юридична Україна: Щомісячний правовий часопис*. 2015. №4-5. С. 55–60.
31. Кочина О. Становлення та розвиток інституту компенсації моральної шкоди за порушення авторських та суміжних прав. *Юридична Україна: Щомісячний правовий часопис*. 2014. №8. С. 41–46.
32. Кохановська О. В. До питання про захист персональних даних в Україні. *Вісник Верховного Суду України: Офіційне науково-практичне видання*. 2011. №6. С. 28–33.
33. Keeton R. E., Wides A. I. Insurance Law. A Guide to Fundamental Principles, Legal Doctrines and Commercial Practices. Practitioner's Edition. St. Paul, 1988.
34. Луць В.В. Строки і терміни в новому Цивільному кодексі України. *Юридична Україна*. 2003. № 11. С. 5–7.
35. Мікуліна М. М. Природність, фізичність, біологічність як детермінанти особистих немайнових прав. Держава і право : збірник наукових праць: юридичні і політичні науки. Київ: Інститут Держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. 329 с.
36. Мухамєдова Е. Право людини на безпечне для життя і здоров'я довкілля. *Право України*. 2010. №5. С.161–167.
37. Опришко Д. Відповідальність учасників договірних об'єднань підприємств за зобов'язаннями об'єднань. *Право України*. 2014. №7. С. 261–266.
38. Панченко І. М. Визнання права власності: теоретичний аналіз. Часопис Київського університету права: *Український науково-теоретичний часопис*. 2012. №1. С. 218–221.
39. Панченко С. С. Правова природа строку в цивільному праві. Університетські наукові записки: часопис Хмельницького університету управління та права. 2015. №3. С. 87–97.
40. Пленюк М. Місце правостановлюючого юридичного факту в механізмі цивільно-правового регулювання зобов'язальних відносин. *Юридична Україна*. 2015. №3. С. 38–43.
41. Посикалюк О. Загальне особисте немайнове право за німецьким цивільним правом. *Право України*. 2010. №3. С. 253–259.
42. Посикалюк О. П. До питання про поняття юридичної особи публічного права *Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2015. №1. С. 46–59.
43. Резнік Г. Особливості відшкодування моральної шкоди, спричиненої посяганням на особисті немайнові права дитини. *Юридична Україна*. 2014. №8. С. 53–58.
44. Report of the Director General to the WIPO Assemblies. Geneva: WIPO Publication, 2015. No. 1050E/15. 28 p.
45. Романюк Я. Класифікація цивільно-правових норм: доктринальні підходи. *Право України*. 2016. №4. С. 100–108.

46. Сібільов М. Предмет приватного (цивільного) права. Право України. 2014. №6. С. 66–74.
47. Стефанчук Р. Принципи та гарантії здійснення особистих немайнових прав фізичних осіб. *Юридична Україна*. 2007. №3. С.48–57.
48. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту): монографія. Київ: КНТ, 2008. 626 с.
49. Татьков В. Роль судової практики у забезпеченні застосування положень цивільного та господарського кодексів України. *Юридична Україна*. 2013. №12. С. 94–99.
50. Тімуш І. С. Відшкодування шкоди фізичній особі, яка потерпіла від кримінального правопорушення: деякі проблеми практичної реалізації. *Юридична наука*. 2015. №11. С.59–66.
51. Тихомиров О. О. "Інформація" у доктрині цивільного права України. Держава і право: збірник наукових праць: юридичні науки. Вип. 67. Київ: Інститут Держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. С. 156–167.
52. Шишка Р. Б. Щодо статті 432 ЦК України. Часопис Київського університету права: Український науково-теоретичний часопис. 2015. №3. С. 244–247.
53. Чанишева А. Системно-структурний метод дослідження змісту зобов'язальних відносин. *Право України*. 2016. №4. С. 109–115.
54. Черниш В. Актуальні проблеми нотаріального діловодства. *Юридична Україна*. 2015. №3. С. 10–13.
55. Чорна Ж. Л. Відповідальність за шкоду, завдану неповнолітніми, у цивільному праві України. *Університетські наукові записки: часопис Хмельницького університету управління та права*. 2015. №3. С. 51–57.

Офіційні сайти державних органів:

1. www.rada.gov.ua/laws - офіційний сайт Верховної Ради України
2. www.court.gov.ua/dsa - сайт Державної судової адміністрації України
3. <http://nsj.gov.ua/ua/about/regulations/> - сайт Національної школи України
4. <http://www.nbu.gov.ua/nyub/index.html> - сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
5. <http://www.president.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Президента України.
6. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
7. <http://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний веб портал судової влади в Україні
8. <http://www.scourt.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного Суду України.
9. <http://www.sc.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ.
10. <http://www.minjust.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
11. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.

Електронні бібліотеки:

1. <http://www.nbu.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.
2. <http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України.
3. <http://www.pravoznavec.com.ua> – Електронна бібліотека юридичної літератури “Правознавець”.